

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē bālakāṇḍē

॥ aṣṭātriṃśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ aṣṭātriṃśaḥ sargaḥ ॥

sagarasya prajānāmutpattistēna yajñasyāyōjanaṃ ca

tāṃ kathāṃ kauśikō rāmē
nivēdya madhurākṣarām |
punarēvāparaṃ vākyam
kākutsthamidamabravīt ॥ 1.38.1 ॥

ayōdhyādhīpatirvīra
pūrvamāsīnnarādhipaḥ |
sagarō nāma dharmātmā
prajākāmaḥ sa cāprajāḥ ॥ 1.38.2 ॥

vaidarbhaduhitā rāma
kēśinī nāma nāmataḥ |
jyēṣṭhā sagarapatnī sā
dharmiṣṭhā satyavādinī ॥ 1.38.3 ॥

ariṣṭanēmērduhitā
suparṇabhaginī tu sā |
dvitīyā sagarasyāsīt
patnī sumatisaṃjñitā ॥ 1.38.4 ॥

tābhyāṃ saha mahārājah
 patnībhyāṃ taptavāṃstapaḥ |
 himavantam samāsādyā
 bhṛguprasravaṇē girau || 1.38.5 ||

atha varṣaśatē pūrṇē
 tapasā'rādhitō muniḥ |
 saagarāya varam prādād
 bhṛguḥ satyavatām varah || 1.38.6 ||

apatyalābhaḥ sumahān
 bhaviṣyati tavānagha |
 kīrtiṃ cāpratimām lōkē
 prāpsyasē puruṣarṣabha || 1.38.7 ||

ēkā janayitā tāta
 putram vaṃśakaram tava |
 ṣaṣṭiṃ putrasahasrāṇi
 aparā janayiṣyati || 1.38.8 ||

bhāṣamāṇam mahātmānam
 rājaputryau prasādyā tam |
 ūcatuḥ paramaprītē
 kṛtāñjalipuṭē tadā || 1.38.9 ||

ēkaḥ kasyāḥ sutō brahman
 kā bahūñjanayiṣyati |
 śrōtumicchāvahē brahman
 satyamastu vacastava || 1.38.10 ||

tayōstad vacanaṃ śrutvā
 bhṛguḥ paramadhārmikaḥ |
 uvāca paramāṃ vāṇīm
 svacchandō'tra vidhīyatām || 1.38.11 ||

ēkō vaṃśakarō vāstu
 bahavō vā mahābalāḥ |
 kīrtimantō mahōtsāhāḥ
 kā vā kaṃ varamicchati || 1.38.12 ||

munēstu vacanaṃ śrutvā
 kēśinī raghunandana |
 putraṃ vaṃśakaraṃ rāma
 jagrāha nṛpasannidhau || 1.38.13 ||

ṣaṣṭiṃ putrasahasrāṇi
 suparṇabhaginī tadā |
 mahōtsāhān kīrtimatō
 jagrāha sumatiḥ sutān || 1.38.14 ||

pradakṣiṇamṛṣiṃ kṛtvā
 śirasābhipraṇamya tam |
 jagāma svapuraṃ rājā
 sabhāryō raghunandana || 1.38.15 ||

atha kālē gatē tasya
 jyēṣṭhā putraṃ vyajāyata |
 asamañja iti khyātaṃ
 kēśinī sagarātmajam || 1.38.16 ||

sumatistu naravyāghra
 garbhatumbaṃ vyajāyata |
 ṣaṣṭiḥ putrasahasrāṇi
 tumbabhēdād viniḥsrtāḥ || 1.38.17 ||

ghṛtapūrṇēṣu kumbhēṣu
 dhātryastān samavardhayan |
 kālēna mahatā sarvē
 yauvanaṃ pratipēdirē || 1.38.18 ||

atha dīrghēṇa kālēna
 rūpayauvanaśālināḥ |
 ṣaṣṭiḥ putrasahasrāṇi
 sagarasyābhavaṃstadā || 1.38.19 ||

sa ca jyēṣṭhō naraśrēṣṭha
 sagarasyātmasambhavaḥ |
 bālān grhītvā tu jalē
 sarayvā raghunandana || 1.38.20 ||

prakṣipyā prāhasannityaṃ
 majjatastān nirīkṣya vai |
 ēvaṃ pāpasamācāraḥ
 sajjanapratibādhakaḥ || 1.38.21 ||

paurāṇāmahitē yuktaḥ
 pitrā nirvāsitaḥ purāt |
 tasya putrōṃśumān nāma
 asamañjasya vīryavān || 1.38.22 ||

*sammataḥ sarvalōkasya
sarvasyāpi priyaṃvadaḥ |
tataḥ kālēna mahatā
matih samabhijāyata || 1.38.23 ||*

*sagarasya naraśrēṣṭha
yajēyamiti niścītā |
sa kṛtvā niścayaṃ rājā
sōpādhyāyagaṇastadā |
yajñakarmani vēdajñō
yaṣṭuṃ samupacakramē || 1.38.24 ||*

*|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
bālakāṇḍē aṣṭātriṃśaḥ sargaḥ ||*